

rédényt a Biblia nyelvén azt jelentette, odacsapni az életünket, feláldozni magunkat.

Végső esetben kerülhet sor a mi életünkben is, hogy isteni elhívásunk következetes teljesítése önfeláldozást követel. Erre is készen álljunk. Cserédényünket ne sajnáljuk, amikor győzelemről van szó, amikor hazánkról, egyházunkról, családunkról, becsületünkéről, Istentől elvállalt hivatásunk teljesítéséről van szó. Mindenfajta hivatás végső fokon önfeláldozás.

Gedeon elhívása a mi elhívásunk allegorikus képe. Láthattuk, hogy Isten fokozatosan, lépésről lépésre miként készíti, neveli az embert hivatások teljesítésére. Minket is készít, nevel, dolgozik rajtunk, hogy hivatásukat betöltő, igaz emberekké épüljünk az ő dicsőségére, mindannyiunk javára. Amen.

GÖNCZ MIHÁLY

AZ IRGALMAS SZAMARITÁNUS

Lk 10,25—37

Jézus hit- és életfelfogásának alapja egy mély vallásos élmény, mely őt egyrészt Istenhez, másrészt embertársaihoz kapcsolta. Számára a vallás: Isten és ember szeretete. Erről tett bizonyosságot a szeretet kettős parancsolatában is, és ezen keresztül látta megvalósíthatónak Istenországát itt a földön. Ennek szellemében kezdte meg evangéliumát hirdetni. Egyszerű, érthető nyelven beszélt, hogy mindenki megérthesse. A mindennapi életből és a természet világából vett történetek és hasonlatok segítségével magyarázta Istenországát.

Jézus igazi nagysága és időszerűsége abban állott, hogy tanítását étellel és új lelkülettel töltötte meg. Nemcsak élőszóval, hanem életével is tanított. Ahogy beszélt, úgy is cselekedett. Hirdette és saját életében meg is valósította Istenországát. Így tanítása örömhír volt sokak számára. Követőinek száma állandóan növekedett. Mind többen tértek meg és lettek Istenországa munkásai. De ellenségei is szaporodtak. Ellenségei voltak az írástudók és farizeusok, akik Istenországa terjedésétől hatalmi és anyagi érdekeiket féltették.

A felolvasott bibliai részben ellenségei közül egy törvénytudó járult Jézus elé, hogy megkísértse őt. Képviselője volt a mózesi törvénynek, amelyet szorgalmasan tanult és ismert, de nem töltötte be. Nem a szellemet, hanem a betűt nézte, nem a belső tartalomra, hanem a külső látásra fordította figyelmét. Böjtölt külsőleg befeketített orcával, imádkozott és a szegényeknek alamizsnát osztogatott a piacon s más nyilvános helyeken, hogy az emberek előtt jónak, kegyesnek mutassa magát. De titkon uzsoráskodott, zsarolta a szegényeket, babonás félelemben tartotta a népet, hogy tekintélyét és uralmát biztosítsa. Hiányzott az őszinteség, a bensőség és melegség Istenhez és embertársaihoz való viszonyából, mert hiányzott a szeretet a szívéből. Istentisztelete lélek- és érzés nélküli, üres szertartássá, élete merő képmutatássá vált.

Ennek szellemében tette fel a kérdést: „Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?” Jézus felismerte álnokságát, nem hátrált meg. Felvette a harcot és megkérdezte tőle: „A törvényben mi van megírva? Mint olvasod?” Az így válaszolt: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből és teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat.” Jézus ezt mondta neki: „Jól feleltél; ezt cselekedd, és élsz.” A törvénytudó cselfogását Jézus felelete semmivé tette. Jézus ezúttal is igazolta azt, hogy: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek, vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, inkább hogy betöltssem.”

A törvénytudó azonban tovább mesterkedett, igazolni akarta magát, és azt kérdezte Jézustól: „De ki az én felebarátom?”

Jézus egy példázattal válaszolt. Jól tudta, hogy a mindennapi életből vett történetre van szüksége a felzaklatott léleknek, hogy a hullámok elüljenek, s a választ váró embert annál biztosabban rávezethesse a megdönthetetlen igazságra. S míg a történet folyt, valahol a kanyargó Jordán partján Jeruzsálem és Jerikó között, tolvajt rejtő bozót melletti útszélen kibontakoztak az élő alakok: a vérben fetregő, kifosztott utas, az elsiető pap és lévita s végül a fájdalom fölé hajló könnyörülő szamariánus.

1. A vérben fetregő, kifosztott utas zsidó volt. Talán ő maga is büszke, öntelt, elbizakodott, aki szóba sem állt a szamariabeliekkel. Testi fájdalmai mellett ott voltak a lelkiek is, amelyek abból adódtak, hogy távol szereteteitől kell elpusztulnia.

2. A pap, meglátva a vérző utast, lelkiismeretkönyítón állapította meg, hogy fontos és sürgős küldetésében nem vesztegethet itt időt. Segítenie kellene a törvény szellemében, hisz az elesett is zsidó, mint ő maga a Jáhvé szolgája. A pap azonban bizonyára így gondolkozott: az eset a rendfenntartó közegek hatáskörébe tartozik. S ki tudja, vajon nem igazságszolgáltatásról volt-e szó? Vajon nem méltó büntetését nyerte-e el az illető? S aztán szorosán magára húzva köntösét, egy kicsit megborzadva és megijedve, mintha készülődő vihar elől vagy lapuló rablótámadástól félne, futva elsietett a sebesült mellett.

3. A lévita, aki Lévi törzséből származott, aki idejének nagy részét a Jáhvé szolgálatában töltötte, közömbösen jegyezte meg magában, hogy az ismeretlen ember nem az ő osztályához tartozik. Így hát a törvény nem kötelezi semmire. Ő sem segített, közömbösen továbbment.

4. Az egyszerű szamariai férfi, aki a hitű zsidó szerint megvetett és kiközösített, bár nem rendelkezett tudással, de nem volt eltelve előítéllettel sem. Nem kutatott a reászoruló származása vagy szerencsétlenségének okai után, hanem ösztönös jóérzéssel fölemelte, vérző sebeit kimosta, bekötötte, s felgyógyulásáról gondoskodott. Bizonyára csak annyit állapított meg, hogy ember az illető, akit ha elesettségében felkarolunk, ha vele szeretetet gyakorolunk, istenfiúságról teszünk bizonyosságot.

Jézus szelíden tette fel a kérdést a törvénytudónak: Mit gondolsz, e három közül ki volt a felebarátja annak, aki a rablók kezébe esett? Az így felelt: Az, aki irgalmas volt hozzá. Tehát a szamariánus, mondotta Jézus. Pedig ti azt tanítjátok, hogy a felebarát csak zsidó lehet. Aki nem zsidó, az gyűlölt, megvetett pogány, értéktelen és emberi nevezetre méltatlan lény. Tanuld meg, hogy minden ember Isten gyermeke. Isten után

testvérünk és felebarátunk. Kötelességünk hát szeretni embertársainkat és segíteni rajtuk, mert egy Atyának vagyunk a gyermekei.

A törvénytudó lesütött fejjel állott Jézus előtt. Jézus pedig azt mondta neki: „Eredj el és te is akképpen cselekedjél.“

A kérdezősködő megszeppenülve eltávozott. Jézus követői és tanítványai örvendek, mert megértették a második nagy parancsolatot: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Felebarátunk minden ember. Isten pedig az embert felebaráti szeretetre teremtette, és az ember csak ebben a viszonyban érheti el a teljesebb, igazibb és boldogabb életet. Ezért állította fel Jézus második nagy parancsolatként, hogy szeresd felebarátodat. Szeresd benne az embert, Isten gyermekét és munkatársát.

Jézus a szeretetet teszi az erkölcsi megnyilvánulás középpontjává: „Arról ismernek meg, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.“ A szeretetből folyik a szelídlelkűség, áldozatkészség, könyörületesség, lelki szilárdság, jóakarát és jócselekedet, s ezért állítja arany-szabályként követői elé: „Amiért tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény és ezt tanítják a próféták.“

Jézus tanítása elsősorban az akkori kor emberének szólt, de annak időszerűsége ma is hangzik felénk. Szól különösen a második nagy parancsolaton keresztül: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.“ Ez a parancsolat arra kötelez bennünket is, hogy önmagunk jólétének munkálása közben másokéről se feledkezzünk meg, mert közülünk senki sem élhet önmagának. Kötelez arra is, hogy viseltessünk őszinte részvéttel embertársaink sorsa iránt, hogy örömmüket növeljük, bánatunkat enyhítsük. Kötelez bennünket erre mindazok példája, akik Jézus nyomdokain haladva az emberiség legjobbjaként éltek, önmaguk és mások boldogításáért. Kötelez erre Jézus példája és az ő nyomdokain járó hűséges tanítványok élete. Ilyen volt Schweitzer Albert élete és példája is, aki lemondva fényes karrierjéről, idejét, erejét, pénzét, családi életét az afrikai néger szenvedők gyógyítására szentelte. Erre áldozta könyveit, hangversenyi bevételének jövedelmét is. Nagy lelki ereje Istenben való hitéből, embertársainak szeretetéből fakadt, és abból a felfogásból, hogy jó mindig az, ami az életet szolgálja és segíti, egyszóval a szeretet parancsának megélése Istenország megvalósításának ügyében.

A felebaráti szeretet nem lehet egy múltó hangulat, fel-felcsillanó lelki állapot, üres szó vagy színes frázis, hanem emberi életünk része, az a sokszínű, gazdag valóság, mely Istenországának polgárává emel.

A felebaráti szeretet egy szakadatlan lelki érzés eredménye. Ezért állandó jellegű. Ha csak pillanatok hatása alatt működik, elveszíti igazi értelmét. Ha a könyörülő szamaritánus csak azért segített a megvert és kifosztott emberen, mert megésett a szíve rajta, bár pillanatnyilag jót tett, cselekedete nem ért fel a jézusi mértékig. Mert a pillanatok hatása alatt álló ember esetenként különbözőképpen cselekszik. Ma szeret, holnap tán közömbösen hallad el melletted, holnapután esetleg megvet, amint a lélek tengere hullámozik.

Melyik az a szilárd alap, amelyre felépülhet a felebaráti szeretet lelki épülete? A lélek tisztasága.

Előttünk példaadónk, a názáreti Jézus élete és tanítása. Meg vagyok győződve, hogy életünk csak úgy válhatik boldoggá, ha a felebaráti szeretet feltétlen parancsának teljesítését visszük bele mindennapi életünk-

be. Ha a felebaráti szeretet szellemében törekedünk arra, hogy megvalósuljon bennünk és közöttünk áldott békességével, tiszta örömeivel és zavartalan boldogságával Istenországa. Bár csak életünk sok jó cselekedete után mi is hallanánk az irgalmas szamaritánus példázatának elbocsátó záró akkordját: „Menj el, te is hasonlóképpen cselekedj.“ Ámen.

KERESZTES SÁNDOR

MUNKA ÉS IMÁDSÁG

Jn 5,17; Mt 22,21

A földműves ember munkaideje nincs órához kötve. Általában minden újítás megvalósítható a mezőgazdaságban: gépesítés, vegyszeres földművelés stb., de azt, hogy a földműves is csak napi nyolc órát dolgozzék, nem lehet megvalósítani. Miért? A felelet kézenfekvő. Azért, mert az erdőt, mezőt a természet uralja, s az embernek, ha tetszik, ha nem, hozzá kell igazodnia. Van úgy, hogy napokig, sőt hetekig esik az eső s bár a kultúrnövényeket a gyom fojtogatja, az embernek mégis tehetetlenül kell néznie. Ezért, amikor napsütés fürdeti a földet, a falusi ember kihasznál minden egyes percet, hiszen nem tudhatja, hogy mit hoz a holnap.

Lehet, hogy sokan így vélekednek magukban: nem elég a mindennapi munka, hát még a templomban is erről kell hallani? Ezeknek válaszolom: igen, ezzel a templomban is kell foglalkozni! A templom, a vallás, a hit nem szakadhat el a mindennapi élettől, mert akkor semmit sem ér, sőt ellenkezőleg, azért létezik, hogy tanításával, jézusi parancsolataival ezt a mindennapi életet elősegítse.

— Bethesda tavának partján betegeket gyógyít Jézus. A hálás betegek magukkal viszik hírét, s így a farizeusok is tudomást szereznek róla. Szemükben szálla Jézus gyarapodó népszerűsége, s hogy megnyirbálják, felelősségre vonják.

A régi törvény szerint ünnepnapon zsidó ember nem dolgozhatott. Jézus ezt megszegte, mert a szükség azt kívánta, hogy szombatnapon is gyógyítson. A farizeusok ezt a szombati tevékenységét támadták. Úgy állították be Jézust, mint elfajzott utódot, aki megsérti az ősök törvényét.

A támadóknak Jézus ezt válaszolta: az én Atyám mindig dolgozik, én is dolgozom! Féltre hát, képmutatók, mert a jócselekedetet nemcsak néhány nap, de mindig gyakorolni kell!

Szűklátóköri emberek nemcsak voltak, hanem ma is vannak. Ma is vannak, akik sérthetetlennek tartanak egy vasárnapot, s ha valakit dolgozni látnak, elszörnyedve mondják, hogy megveri az Isten. Az ilyen emberek istenfogalma megrekedt valahol az Ószövetség szintjén, s Istent úgy képzelik el, mint egy villámokat szóró, végtelen szigorú, bosszúálló lényt, aki rettenetesen lesújt az ellene vétőkre.

Az ilyen Isten nem a mi Istenünk! A mi Istenünk a JÉZUS Istene, akiről azt tanultuk, hogy végtelen Szeretet. S éppen azért SZERETET a SZERETET, mert nem önkényeskedik, tüzzel, vassal, korbáccsal nem uralkodik, hanem simogató megbocsátással, türelmes várakozással, jó-